

بررسی چگونگی وصول فوری و بدون هزینه چک بلامحل و اخذ جلب در قانون جدید چک؟

یکی از روش های آسان پرداخت بهای کالا و خدمات در سالهای نه چندان دور چک بوده است که در طی دهه های گذشته که در قوانین ...

یکی از روش های آسان پرداخت بهای کالا و خدمات در سالهای نه چندان دور چک بوده است که در طی دهه های گذشته که در قوانین سالهای ۵۵ و ۷۲ و ۸۲ و با فراز و نشیب های بسیاری دست به گریبان بوده است. قانونگذار در تمامی این سالها تلاش داشته است با درک صحیح موضوع و اصلاحات لازم نسبت به کارآمدی و موثر بودن و به روز رسانی آن کمک نماید که متاسفانه به علت عدم تطبیق قوانین مختلف و اصلاحات مکرر قانون چک با وضع اقتصادی جامعه این تلاشها تاثیر گذار نبوده است.

به گزارش «تابناک» نهایتاً مجلس در سال ۹۷ با درک ناکارآمدی قانون چک در ادوار گذشته تلاش کرده نسبت به روز رسانی و کارآمدی آن کمک نماید. صرفنظر از مفید یا غیر مفید بودن این اصلاحات و تغییرات در وضع موجود اقتصادی، یکی از اقدامات اثر بخش این اصلاحیه جدید قانون چک ماده ۲۳ آن در خصوص ((نحوه وصول فوری چک برگشتی از طریق در خواست صدور اجرائیه ظرف ۱۰ روز توسط دادگاه)) و مهمتر از آن ((بدون پرداخت هزینه سنگین دادخواست دادرسی)) و ((گرفتناری چند ساله در راهروهای دادگستری)) و نهایتاً ((گرفتن حکم جلب و توقیف اموال بدهکار)) بوده است. به هر حال چنانچه چک بلا محل صادر شده باشد و به بیان ساده صادر کننده چک به اندازه مبلغ چک نزد بانک اعتبار مالی نداشته باشد، دارنده چک می تواند از سه روش حقوقی و کیفری و ثبتی برای مطالبه مبلغ چک برگشتی اقدام قانونی انجام دهد. که در عرف جامعه از این روش ها تحت عنوان به اجرا گذاشتن چک برگشتی یاد می شود.

در همین ارتباط دکتر حمیدرضا آقابائیان وکیل پایه یک دادگستری بیان می دارد: مطابق ماده ۲۳ قانون صدور چک اصلاحی ۱۳/۸/۱۳۹۷ مبنی بر اینکه ((دارنده چک می تواند با ارائه گواهینامه عدم پرداخت، از دادگاه صالح صدور اجرائیه نسبت به کسری مبلغ چک و حق الوکاله وکیل طبق تعرفه قانونی را درخواست نماید. دادگاه مکلف است در صورت وجود شرایط زیر حسب مورد علیه صاحب حساب، صادر کننده یا هر دو اجرائیه صادر نماید.

الف- در متن چک، وصول وجه آن منوط به تحقق شرطی نشده باشد.

ب- در متن چک قید نشده باشد که چک بابت تضمین انجام معامله یا تعهدی است.

ج- گواهینامه عدم پرداخت به دلیل دستور عدم پرداخت طبق ماده (۱۴) این قانون و تبصره های آن صادر نشده باشد.

صادرکننده مکلف است ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ اجرائیه، بدهی خود را بپردازد، یا با موافقت دارنده چک ترتیبی برای پرداخت آن بدهد یا مالی معرفی کند که اجرای حکم را میسر کند؛ در غیر این صورت حسب درخواست دارنده، اجرای احکام دادگستری، اجرائیه را طبق قانون «نحوه اجرای محکومیت های مالی مصوب ۲۲/۳/۱۳۹۴» به مورد اجراء گذاشته و نسبت به استیفای مبالغ مذکور اقدام می نماید.

اگر صادرکننده یا قائم مقام قانونی او دعاوی مانند مشروط یا بابت تضمین بودن چک یا تحصیل چک از طریق کلاهبرداری یا خیانت در امانت یا دیگر جرائم در مراجع قضائی اقامه کند، اقامه دعوی مانع از جریان عملیات اجرائی نخواهد شد؛ مگر در مواردی که مرجع قضائی ظن قوی پیدا کند یا از اجرای سند مذکور ضرر جبران ناپذیر وارد شود که در این صورت با اخذ تامین مناسب، قرار توقف عملیات اجرائی صادر می نماید. در صورتی که دلیل ارائه شده مستند به سند رسمی باشد یا اینکه صادرکننده یا قائم مقام قانونی مدعی مفقود شدن چک بوده و مرجع قضائی دلایل ارائه شده را قابل قبول بداند، توقف عملیات اجرائی بدون اخذ تامین صادر خواهد شد. به دعاوی مذکور خارج از نوبت رسیدگی می شود.)) بنابراین:

منظور از صدور اجرائیه نسبت به چک بلامحل چیست؟

به موجب ماده ۲۳ قانون اصلاح قانون صدور چک مصوب ۱۳۹۷ چک های که مشمول مقررات این قانون (چک های سامانه صدور یک پارچه الکترونیکی یا به اصطلاح صیاد) می باشند، اجرای مفاد چک از طریق اجرای احکام دادگستری ممکن

خواهد بود. در واقع، درخواست صدور اجرائیه بدون رسیدگی قضایی و بدون طی مسیر طولانی اخذ حکم قطعی میسر خواهد شد. پس شما می توانید، به منظور صدور اجرائیه نسبت به چک بلامحل (منظور چک های سامانه صدور یک پارچه الکترونیکی یا به اصطلاح صیاد می باشد) درخواست خود را در قالب دادخواست تقدیم مرجع قضایی صالح نمایید.

درخواست صدور اجرائیه نسبت به چک بلا محل چه تفاوتی با مطالبه وجه چک دارد؟

مطالبه وجه چک نیازمند تشکیل جلسه رسیدگی، استماع ادعا و دفاعیات طرفین، صدور رای بدوی تجدید نظر و قطعیت آن خواهد بود. در حقیقت در دعوی دادخواست مطالبه وجه چک تا پیش از قطعیت دادنامه اجرای آن میسر نمی باشد. اما در خصوص درخواست اجرائیه نسبت به چک بلامحل همانطور که پیش تر نیز گفتیم، مسیر طولانی و فرسایشی اخذ حکم قطعی دیگر طی نخواهد شد و با درخواست ذی نفع مرجع قضایی صالح فوراً اقدام به صدور اجرائیه می نماید.

شرایط صدور اجرائیه در چک بلامحل چیست؟

مطابق ماده ۴ قانون چک این شرایط عبارتند از اینکه:

- ۱- چک مشمول چک ها سامانه صدور یک پارچه الکترونیکی یا به اصطلاح صیاد باشد.
- ۲- بانک مربوطه گواهی عدم پرداخت را مطابق مقررات قانون اصلاح صدور چک صادر مهرو امضا کرده و "کد رهگیری" آن را به دارنده چک تسلیم کند. زیرا قانونا به گواهی نامه فاقد کد رهگیری و مهر ترتیب اثر داده نمی شود.
- ۳- مطابقت یا عدم مطابقت امضاء صادر کننده با نمونه امضاء موجود در بانک (در حدود عرف بانک داری) از سوی بانک گواهی شود.

در چه مواردی امکان صدور اجرائیه نسبت به چک ممکن نیست؟

مطابق ماده ۲۳ قانون دارنده چک برای اینکه دارنده چک بتواند تقاضای صدور اجرائیه چک برگشتی خویش را از دادگاه درخواست نماید .

- ۱- در متن چک وصول آن منوط به تحقق شرطی شده باشد؛ در حقیقت، چک هایی که در متن آن وصول چک منوط به "تحقق شرطی" باشد قابلیت صدور اجرائیه را دارا نیست.
- ۳- در متن چک قید شده باشد که چک بابت "تضمین" انجام معامله یا تعهدی است؛ پس اگر در متن چک قید شده باشد که چک بابت تضمین انجام معامله یا تعهدی است امکان صدور اجرائیه ممکن نیست.
- ۳- گواهینامه عدم پرداخت چک مطابق "مقررات قانونی" صادر نشده باشد.

دادگاه علیه چه کسی اجرائیه صادر می کند؟

مطابق ماده ۱۹ قانون چک اگر چک به وکالت یا نمایندگی از طرف شخص حقیقی یا حقوقی صادر شده باشد. مطابق قانون صدور اجرائیه فقط نسبت به صادرکننده و صاحب حساب امکان پذیر است و علیه صادر کننده و صاحب حساب "متضامنا" مسئول پرداخت وجه چک بود و اجرائیه و حکم ضرر و زیان بصورت تضامن بر علیه هر دو صادر می شود.

چه خساراتی از طریق اجرائیه دادگاه قابل وصول است؟

مطابق ماده ۲۳ دارنده چک می تواند از طریق صدور اجرائیه فقط نسبت به مبلغ "چک و حق الوکاله وکیل" طبق تعرفه قانونی تقاضا نماید.

آیا می شود پس از صدور اجرائیه چک حکم جلب هم گرفت؟

چنانچه صادر کننده چک بعد از صدور و ابلاغ اجرائیه طرف مهلت قانونی نسبت به پرداخت بدهکاری خود اقدام نکند.

اجراییه، علیه صاحب حساب و صادر کننده، صادر و به صادرکننده در آدرس اعلامی وی در بانک مربوطه و یا نشانی که دارنده چک اعلام می کند، ابلاغ می شود. پس از ابلاغ اجراییه، صادرکننده باید ظرف ده روز بدهی خود و حق الوکاله وکیل را بپردازد و یا مال معرفی نماید، در غیر این صورت مطابق "قانون نحوه محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴" نسبت به ((جلب)) صادرکننده و اقدام خواهد شد و در صورتی که صادرکننده مال و اموال نداشته باشد می تواند دادخواست اعسار دهد و به اعسار ایشان در مرجع صالح رسیدگی خواهد شد.

دادگاه صالح برای صدور اجراییه چک بلامحل کدام است؟

به صراحت ماده 23 قانون صدور چک مرجع صالح برای صدور اجراییه چک برگشتی تا میزان بیست میلیون تومان شورای حل اختلاف و بیش از آن در صلاحیت دادگاه محل بانک صادر کننده چک یا گواهینامه عدم پرداخت یا اقامتگاه دارنده می باشد.

نحوه مطالبه خسارت تاخیر تادیه چگونه است؟

دارنده چک برای مطالبه خسارت تاخیر تادیه باید به محاکم دادگستری مراجعه و پس از طرح دعوی و پرداخت هزینه و تشکیل جلسه احراز آن از ناحیه دادگاه و صدور رای بدوی و تجدید نظروقطعیت آن از طریق درخواست اجراییه اقدام کند. نهم-هزینه دادرسی درخواست اجراییه به چه میزانی است؟. برخلاف دادخواست مطالبه چک از طریق دادگاه که مستلزم پرداخت ۵/۲درصد مبلغ چک بعنوان هزینه دادرسی در مرحله بدوی و ۵/۴درصد آن در مرحله تجدید نظر است. درخواست صدور اجراییه برای چک بلامحل تقریباً رایگان است.

مدت زمان صدور اجراییه از تاریخ درخواست چند روز است؟

دادگاه در صورت احراز شرایط بدون رسیدگی اجراییه را صادر و به صادر کننده چک ابلاغ می کند. مهم آنکه صادر کننده چک باید ظرف ۱۰ روز از ابلاغ مبلغ چک را پرداخت کند.

در نتیجه برخلاف قانون قدیم چک که وصول آن مستلزم پرداخت هزینه زیاد و صرف بیش از دو سال وقت در دادگاه‌های متعدد بود. در قانون جدید زمان اجراییه شاید از دوسال به ۱۰ روز رسیده، که این تحول و تغییر مثبت چک باعث ترغیب مجدد مردم به استفاده از آن در مبادلات تجاری شده و میشود.